

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.
 Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, foile nu se dau.
 Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă foli la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor | Director, Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.

Lumea cere organizarea „Ligei A. N. Creștine”.

Abla s'a luat știre despre constituirea „Ligei Apărării Naționale Creștine” la București, sub președenția dlui Prof. A. C. Cuza și abla s'a cetit luminata dsale Chemare către toți Români!, — și din multe părți ni-se cere să le arătăm, cum trebuie să se înființeze și colo și dincolo organizații de ale acestei Lige, de care se leagă toate nădejtile de mai bine ale neamului?

Am fost zilele astea la Sibiu. Un meseriaș fruntaș ne întreba: Când se va înființa și la noi o Secție a Ligei?, căci cu toții ne înscrîm în ea! Am fi prea neînțelegători ai nevoilor proprii noastre vieții, al binelui nostru, dacă am sta nepăsători față de această Ligă, care intrupează o adâncă trebuință a sufletului nostru românesc. O simțam, o arătăm noi între noi, ni-o ceream, și nu știam cum s'o urnim ca s'o avem. — Acum, că a dat Dumnezeu vedem având înființată și conducere atât de vrednică de încredere, — vom urma cu drag chemarea ei, ne vom înscrie.

Așa ne-a vorbit un meseriaș luminat, tot așa vorbesc sute de țărani luminați și foarte numeroși cărturari, la orașe ca și la sate.

Răspunsul nostru e: Cel ce simt îndemnul sfânt de a sprijini această mișcare, să nu aștepte să le vie conducător cine știe cine, sau cine știe de unde. — Să se adane ei, ori-câți ar fi, să se sfătuiască, să se hotărăască, și despre hotărârea lor să dea apoi de știre, prin o scrisoare recomandată, dlui Profesor A. C. Cuza la Iași (str. Codrescu), președintele Ligei, care d sa va încredința conducerea lucrului mai departe comitetului ce-i stă la îndemână.

Și vestii prin fol (de pildă prin a noastră) că v'ați înțeles atâtea și atâtea a intra în armata de apărare națională a acestei Lige, și conducătorii luminați vă vor veni și vă vor povăști mai departe.

Rugăm în deosebi pe cetitorii foii noastre „Libertatea”, să se facă ei apostoli locali ai mișcării acesteia sfinte: Să stea de vorbă cu unii și cu alții, cu cei mai buni și mai curați la inimă, arătându-le ce s'a scris despre această Ligă în numerii noștri din urmă (40, 41 și 42) și să-i întrebe dacă n'ar fi aplicați a sprijini mișcarea? Și apoi să ne scrie nouă, cam ești s'ar afla în comuna lor, în satul lor, gata a călca pe cărarea cea nouă ducătoare la mântuirea neamului? Și noi vom purta de grijă mai departe, ca să se facă cele de lipsă pentru formarea de organi-

zații (taighebări, înfrățiri) în fiecare comună. Unde se vor găsi 10-20 de inși, își vor avea conducerea lor locală, în legătură cu organizațiile mai de sus.

Pentru luminarea lucrului, însemnăm aci, că Comitetul Central (conducător) împarte țara în așa-zise „Regionale”, adică Conducători pe Regiuni (pe ținuturi). De pildă una din aceste Regionale e la Arad, cuprinzând județele Arad, Hunedoara și Alba-Iulia. Alte regionale în alte orașe mari. Fiecare județ își va avea și el conducerea lui, organizația lui, — toate puse în legătură cu Comitetul conducător (central).

— În curând va fi tipărit Statutul, legea de cază, îndrumătorul vieții din Ligă, arătând toate drepturile și datorițele membrilor. — Pe acela îl vor cumpăra cei doriți și se vor îndrepta după îndrumările lui.

Cel cu sănătoase inimi românești, lucrați pentru înscriere de membri în fiecare sat. Membrii acestei Lige, a acestei înfrățiri a celor buni, vor fi Soldații din Oastea Mântuirii!

Viața își deschide drumul său ici clădind, colo darâmând!

Zărele maghiare se plâng, că unele din puternicele lor școli, se prăbușesc în chip neașteptat de rapid. Și dau o pildă:

În Arad Liceul catolic avea acum doi ani 1000 de elevi, și avea două despărțăminte, unul pentru băieți, altul pentru fete. Erau mândri foarte paterii papistași, că în ce chip se leagă de ei și se adună în jurul lor tineretul maghiar, fără să vree să știe că acum se află în România. Aveau și atâtea fete, că erau clase anume numai pentru fete.

Acum un an înă, numărul elevilor a scăzut dela 1000 la 600, aproape la jumătate! Asta li-a încreștit nișel fruntea trușășilor de ieri.

Iar în toamna asta nu s'au mai înscris decât — 150 de inși, și printre ei așa de puține fete, încât conducerea Liceului a și vădit că — închide Liceul de fete.

Toate semnele arată, că la anul nu vor mai avea nici pentru Liceul de băieți numărul recerut, și — vor fi siliți a-l închide și pe acela.

E firesc să fie așa. Paterii papistași sunt mari vrășmași ai statului românesc și ai neamului nostru, — și nu vreau să se potrivească împrejurărilor. Pe limba românească nu dau nimic, nu se silesc a o propune elevilor lor, ca acela să și-o însușească bine. Urmasii e, că atunci când elevii lor la sfârșitul anului se duc să facă examen în fața unei comisii de stat, nu pot trece examenul. Iar urmasii acestui lucru e, că — tinerii nu mai merg la Liceul șovinist papistaș care-i face să peardă anii unii după alții.

E în zadar a te împotrivi mersului firii, care, unde e de lipsă zidește, unde nu dărămă! Paterii dela Arad (ca și de alurea) nu pot pricepe acest lucru?

Dela manevrele engleze.

Ce au dovedit ele pentru războiul viitor?

În Anglia s'au făcut acum în toamnă manevre mari, durând însă numai câteva zile, nici o săptămână deplină. Prin ele conducerea armatei dorea să încerce câteva feluri noi de luptă, — cu totul deosebite de chipurile de a se lupta ori apăra, din războiul trecut. La manevre au luat parte 40.000 de soldați, având în slujba lor 100 de aeroplane (mașini zburătoare), apoi: două batalioane de tancuri, spăimântătoarele mașini ce niște mici cetățui de fer ce se târăsc pe pământ improșcând din pantecele lor de oțel, ploale de gloanțe asupra înșilor de oameni de carii s'au sproplat, — fără ca aceia cu armele lor, să le poată face vre un rău, precum nu poți sparge un perete zvârlind în ei boabe de fasole! Au luat parte și 3 brigăzi de cavalerie (călărași), dar nu pentru a fi holăritori în luptă, ci mai curând pentru a se dovedi, că ea, cavaleria, e azi o neputincioasă, care în războaiele viitoare se va mai întrebuița foarte puțin! — Hotărâtoare vor fi tancurile, mașinile! Nici aceea, spun pricepătorii armatei engleze, nu e adevărat, că aeroplanele vor fi folosite ca unelte de luptă. Ele vor fi întrebuițate numai pentru spionare, pentru aducere de știri, pentru a ajuta comandăi în cărmuirea luptelor.

De ce te temi, nu scapi.

Tare se teme guvernul, de mișcarea națională pe care o conduce dl Prof. A. C. Cuza. A dat de curând o dovadă nouă:

Dl Prof. Cuza, însoțit de d. Prof. Șumuleanu și un student, a fost în întele zile alui Octombrie la un congres creștin în Pesta, unde se adunaseră soli de-ai luptătorilor creștini potrivnici jidanilor, din vre-o zece state europene. Acolo toți au recunoscut în dl Prof. Cuza și gruparea dsale, pe cel care vede lucrurile mai limpede și mai drept, și dă îndrumările singure mântuitoare pentru înfrângerea primejdiei jidovești, îl recunosc adică de cel mai bun luminător al drumului pe care trebuie mers pentru ajungerea la țintă.

Când s'a întors dela Pesta, dl Prof. Cuza a trecut prin București. Numeroși studenți au ieșit la gară să-l salute. Guvernul a simțit și el, și îndată a dat poruncă să lase armata în calea dlui Cuza, să împedice ori-ce „demonstrație” pentru capul Ligei Apărării Naționale!

Când dl Cuza și pretinii s'au pus în vre-o 10 automobile, ca să între în pace în oraș, — hop, un cordon de armată i-a oprit! A lăsat numai 2 automobile, celelalte să meargă pe alurea. S'au dus, dar tot la hotelul dlui Cuza au ajuns, unde l-au făcut o demonstrație de iubire și alipire!

Tare se teme guvernul, și alte partide, de mișcarea asta cu adânci rădăcini în inimile noastre. Și — de ce se teme, nu va scăpa.

Noua împărțire a țării.

În legătură cu cele arătate în numărul nostru 40 a. c. privitor la împărțirea nouă a țării în județe, mai aflăm următoarele amănunte:

— S'a hotărât să fie socotite orașe-municipii (cari au conducerea de sine, scoase de sub amestecul Prefectului județului, și stând în legătură de-adreptul cu Ministerul de Interne), următoarele orașe din țară:

Arad, Timișoara, București, Craiova, Ploiești, Constanța, Brăila, Galați, Cetatea Albă, Chișinău, Iași, Cernăuți, Cluj, Tg. Mureș, Sibiu, Brașov și Oradea-Mare.

— Câteva orașe, cari până acum erau reședințe de județ (cu scaun de Prefectură), ca Dicio-Sân-mărtinul, Aiudul, Careii mari, Cojocna, — scad în grad, fiind pe viitor numai orașe nerședințe.

Altele însă, cari sub Unguri erau numai comune mari (sate de frunte), au fost ridicate la rangul de comune urbane (orașe), ca: Bradul, Năsăudul, Nădlacul, Be-

cleanul, Salonta Mare, din Ardeal, și altele în celelalte provincii.

— Noua lege comunală cuprinde și acea măsură, că la anumite orașe de azi, se pot alipi una ori mai multe comune din cele vecine, având și acelea vot în conducerea orașului lor apropiat. Prin asta se ajunge, că cîntare oraș foarte înstrăinat și îndărătnic față de românizare, să-l poți înmula, trimițând în statul lui și membri din comunele vecine. Orașe de acest fel, sunt hotărâte până azi următoarele:

Molnești, T. Ocna, Vaslui, Bala-de-Aramă, Strehala, Mizil, Târgu Jiu, Ocnele-mari, Huși, Pașcani, Tulcea, Măcin, Isaccea, Constanța, Cuzgun, Hârșova, Oltenița, Cernăuți, Siret, Chișinău, Botoșani, Văscăuți, Dorohoi, Herța, Mihăileni, Darabani, Săveni, Reghin, Bala-mare, Orhei și Léova, — adică cele mai multe orașe foarte jidovite ale Moldovei, Basarabiei, Bucovinei, — după cari vor urma și altele, și de pe la noi.

Câte și ce fel de comune avem?

Odată cu împărțirea județelor, guvernul a făcut și o așezare nouă în rangul comunelor de tot felul din țară. Pe unele le-a scoborât (orașele reședințe de județ, în orașe simple), pe altele le-a înălțat, făcându-le din comune rurale (de țară, sătești) în orașe; unele orașe la rang de oraș „municipiu”; — apoi a mai lipit de-oaltă sate mici unindu-le într-o comună. — Și așa înfățișarea de azi, adică cea viitoare, e alta ca înainte de legea nouă comunală și județeană. Iacă schimbările:

Pân'acum erau în țară 6 orașe-municipii, acum sunt 17.

Comune urbane reședințe (cu scaun de județ) erau 76, acum 70 (căci s'au împuținat județele).

Comune urbane nereședințe (orașe) erau 80, azi sunt 93 (căci s'au mai ridicat la rang de orașe, câteva comune mari de pân'aci).

Comune rurale (sate, stînd din un sat mare sau mai multe mici), erau 8009, azi 8744.

De tot, cu orașe, cu sate la oaltă, avem azi în România 8908 comune. (Dacă fiecare sătuleț s'ar număra deosebit, ar fi cu vreo 2000 mai multe).

Din aceste comune se găesc:

In Vechitul Regat: . . . 3672.

In Ardeal (cu Bănatul): 4033.

In Basarabia: 714.

In Bucovina: 312. afară de orașe.

Numărul plășilor (cercurilor cu Pretură în frunte) va fi și el sporit cu 94, și anume în Ardeal și Bănat încă 25 plăși, pe lângă cele de azi; în vechitul Regat, încă 14 în Basarabia încă, 21 în Bucovina încă 6.

Comisiile conducătoare comunale și județene, rămân în forma de azi, până după nolle alegeri comunale și județene, după cari își iau locul de conducere nolle comisiil, întocmite pe temeiul Legii comunale și județene noi.

Alegerile înseși, se fac în județe după noua împărțire și după Legea comunală și județeană nouă.

De aceea e bine ca în fiecare comună, cât mai mulți, să albă la mână noua Lege, pînă a și de ce să se fiină, ca să nu rățească.

Violența Germaniei.

Es n'a încetat lupta împotriva biruitoilor săi.

Zilele acestea au dovedit'o pe deplin. În luptele din Marocco, Spaniolii prinzând o ceată de Riffani, au prins între ei și 2 Germani, cari se aflau acolo ca îndrumători, ca instructori, la îndemna Abd el-Krim și luptei lui. E dar și dovedit, aceea ce pân'acum numai se bănuia, că Riffanii au fost ridicați asupra Francezilor prin Germani cari le-au dat arme și muniții și ofițeri sfetnici și chiar luptători, — ca prin asta să deschidă o nouă răză în trupul Franței, pizmulă de ei.

— Dar nu numai împotriva Franței duc Germanii lupta din ascunziș, ci și împotriva Angliei. Dacă Turcii se arată dârji față de Englezi în pricina pentru capul de țară „Mosul”, — tot Germania e, care grăește prin gura Turciei. Ea îi dă curagiu și-i dă arme și muniții. De unde? De aci din vecini: Din Rusia! Văzând că la ea acasă e controlată, și nuă sub pază. Germania și-a mutat câteva Fabrici de muniții și de arme în Rusia, și acolo face câte vrea, și dă celor cari le vor întoarce împotriva dușmanilor ei.

SCRISORI

Din Ieud.

Dle Redactor! Vi-am trimis 1000 Lei ca câștig curat dela sârbarea populară dată de elevii de aici ai feluritelor școale, în com. Ieud (din Maramurăș), pentru „Casa nădejzilor noastre”, cum așa de frumos ați numit'o Dvoastre, ce se zidește la Iași cu osteneala fraților noștri mai mari. Ne luăm voe a arăta, că cu acel prilej s'a dat și o mică producție, și anume s'a jucat piesa teatrală „Vremuri de restriște” de Cornel Georgescu, prea frumoasa lucrare care oglindește atât de viu sufletul păcătos al Jidanului și sufletul bun, prea bun, prea iertător, al Românului. S'o cetească cât mai mulți Români, că mult învață din eal (Se capătă cu 12 Lei trimisă franco-recomandat, la tip. „Libertatea” din Orăștie). S'au declamat apoi poezii din Eminescu, și „Răvaș Regelui” de I. Ilies, apoi a cântat coral câteva puncte.

Reușita morală a fost desăvârșită.

Ne-am incredințat aci pe deplin, că țăraniil sunt în sufletul lor una cu studenții și așa credem că sunt cei mai mulți, în toată țara!

Din cei cari au luat parte, au ajutat în chip mai simțit și la reușita materială: d-na Sextilia Mariș, d. pr. Anderco și d. G. Dunca, secretar, dărîind câte 100 Lei peste taxa de intrare.

Vom fiinea viu în popor duhul bun de azi, prin producții și petreceri de acest fel, și în viitor!

Unui de față.

Din Simeria

O școală română, nu e primită a cerceta o fabrică...

Dle Redactor! Școala primară susținută de Căile Ferate în Simeria, a hotărît ca în 7 Octobree să facă, sub conducerea învățătorilor, o excursie (călătorie de învățătură) la Fabrica de turnătorie de fer din Crișeni (P. Călan).

Scopul era, cel al ori-căror astorfel de excursii: să dai prilej tinerilor să vadă un lucru mareț, cum e o fabrică, pentru ca să se nască în ei dragostea pentru astfel de asezeminte, să-i facem să se simță atrași și spre aceea, decât spre plug, să crească cu dragostea pentru industrie.

Care nu ne-a fost mirarea când, ajunși la Fabrică, directorul aceeaia, d. Gloser, nu ne-a dat voe a cerceta fabrica, spunând că nu e iertat nimănuui să intre prin ea așa „fără treabă”.

Am plecat măhniiți înapoi, nu numai măhniiți, dar și umiliți, căci ne am întrebat: dacă e drept că nu-i iertat nimănuui să cerceteze fabrica, apoi de ce școlii unguerești din Hundoara ia fost iertat, nu de mult, s'o cerceteze, iar, nouă, Românilor și copiilor noștri, nu?

Dar — la ce să ne mai plângem? Câtă vreme astfel de directori vom avea în capul întreprinderilor noastre, așa ne vor primi. Ci nădejde să avem, că nu va dura până i lumea această stare de lucruri și va veni timpul să mai plece ei napoi dela poarta astorfel de asezeminte, nu mai mult noi!

Privitor.

Pentru „Căminul Cult. Creștin”.

(Casa Studenților).

— La logodea dșoarei Maria Indrei din Tebea, cu dl prof. Emil Fugătă din Brad, la propunerca diui preot Iosif Comșa din Ribiița, s'au adunat pentru „Căminul Cultural, dela Iași 1000 Lei, dela următorii:

Iosif Comșa, preot Ribiița 100 Lei, Alexandra Fugătă, preot, Vaca, 100 Lei, Valer Fugătă, profesor Brad, 100 Lei, Ioan Fugătă, preot Luncoiul-de-jos, 100 Lei, Pavel Miesc, notar Tebea 100 Lei, Ioan Florea funcționar la jud. de ocol Baia de Criș, 50 Lei; Ioan Indrei, preot Tebea 310 Lei; Teodor Indrei din Tebea 40 Lei, Petru Indrei din Tebea 100 Lei.

Dea D-zeu mult noroc țierei pe-rechi la a cărei logodea lumea a fost luminată de un gând așa frumos.

Am mai primit dela:

D. Vasile Berghiu, inv. Avrig (j. Sibiu) 50 Lei; — Petru Stan, prim-toritor, în Reșița, 40 Lei; Gh. T. Duduman, din Blegăștii (Pașcani Moldova) 20 Lei; Damaschin Drăgan, plugar Valea mare, 10 Lei; Nicolae Muneraș Berecuta (Bănat) 20 Lei; Const. Diaconu, Cloj, 20 Lei; Ion Brazovan, Margina (Bănat) 10 Lei, și Sim. Jurma, Margina, 10 Lei.

I. Bornemiez, comerciant Buiuc (j. Huned.) 70 Lei.

De tot de azi . Lei 1.250.—

Din Nrîl trecuți „ 122.512.—

Dé tot la „Lib.” Lei 123.762.—

Pentru familia martiră a țărăniului Gavr. Bulău

a adunat dl adv. Donca-Manea din Galați, 267 Lei, dela: Nicu Filipide 100 Lei, Donca Manea 60 L., Mih. Tofan 20 Lei, Căp. Iordănescu 40 Lei, I. Donca 20 L., St. Răsmerișii 20 Lei; — apoi; Sfînția Sa preotul Stachire Revencu din Cerlina (Basarabia) 70 Lei, P. Iova notar, Căvâran 20 L., Gh. T. Duduman din Blăgești (Roșcani) 10 L.; Simion Evi, Cugir 20 L., Dșoara

Margareta Michallescuc elevă Sc Medie, Vaslui, 60 Lei.

Suma de azi. . . Lei 440.—

Din Nr. trecut . . . 5.820.—

De tot la „Lib.” Lei: 6.260.—

Tablourile studențești

am mai primit dela:

Di avocat Donca Manea din Galați, 210 Lei primiți, dela mai mulți cunoscuți, cărora le-a arătat acelea tablouri și le-au cumpărat.

Ier din America

ne-au mai venit pentru tablouri:

Dela John R. Budoi, din Lakewood, Ohio, suma de 51 dolari (10.200 Lei), pe cari l-a câștigat pe tablourile imbiatate concușilor. Au dărîuit anume în schimbul acelor tablouri (icoane):

Di I. Budei și familia 5 dolari, Fam. N. Opincar 3 doll., — Câte 2 dolari: Fam. N. Bordeiu, Fam. Ieronim Vulc, Fam. P. Morariu, Fam. Mih. Vulc și I. Avramuț; Ilarion și Aurelia Stănuț N. Chirca; Fam. Pufu, 1.50 — Câte 1 doll.: N. Cibu, N. Ovuța, D. Banier; D. Auguostache, G. Beldian, S. Pienar, I. N. Drăghieiu, N. Sânteu și soția, I. Vlad, Isarie, Dan, Mih. Pădurariu, F. Androne, Tit V. Omega, St. I. Prișca, Ieronim I. Căzan, Maria Pleșu, Maria Budoi Ryden, Elena Al. Cosma, Sim. Mihu, D. Mpratiu, N. Flosșiu, V. Roboșan, și N. Sas; — Câte 50 cenți: P. Radu, N. Morariu, Achim Vulc, I. Radu, P. P. Părvu, N. Șutur, N. Murășan, St. Radu.

Di Iohn R. Budoiu va fi scris în Cartea de Aur a Căminului, pentru că a trimis peste 10.000 Lei

— Din Cleveland ne-a adus fratele nostru George Tănase, înfor acasă, suma de 24 dolari (4800 Lei) primiți dela următorii, cărora li s'au dat în schimb tablouri:

N. Radu 2 doll., G. Tănase 1 doll. 50 cenți; — Câte 1 doll.: Marin Alexandru Florea Alexandru, I. Miclea, I. și Maria Băida, Pantilimon Ursu, Moise Căndea, N. Filimon, N. Tomuța, Gh. Danciu, I. Funariu, I. Stefu, N. Popovici, Vas. Dan, — câte 50 cenți: Avram Drăgan, Saveta Drăgan, Ad. Julia, Oprneana Julia, Laurian Măriuț, Saveta Măriuț, Miron Căstăndin, I. Menta, Gligor Cristea, I. M. Limbeșan, N. Popa, N. Muntean, D. Petrușca, I. Gheția și Maria Fear.

Din South-St. Paul, Min., a adunat și a trimis, fratele nostru Petru Costea, ajutat de dl preot Traian Birău, dela următorii:

Câte 1 doll.: Rev. Traian Birău, Mih. Cioban, P. Costea, dna Maria Săcarea, Nicodin Bărsan și Sim. Cotoșmani; — Câte 50 cenți: Ilie Barantiș, G. Toma, Aron Dan, N. Cioban, D. Doichiță, Moise Frățiță, Damian Târziu, Iota Rejep, G. Jican iar Valer Săcarea 25 cenți; de tot 10 doll., 75 cenți.

— Tot domniil colecțanți de mai sus au trimis fraților din New-Duluth, Min., cari sunt filii a parohiei din S. St. Paul, tablouri pentru cari fratele nostru Sim. P. Turcu a adunat daruri dela următorii:

Ion N. Maxim 2 doll. 50 cenți, Sim. P. Turcu, 2 doll.; — câte 1 doll.: Ilie Androne, Aurel Lupu, Danil Maxim, N. Muntean, I. S. Sirbu; — Câte 50 cenți: Dechia D. Maxim, Marta Codis, Ana I. Androne, T. Someșan, — iar 25 cenți: Nic. D. Maxim, Maria D. Maxim, Ratta Androne, Emil Androne, — de tot: 12 doll. 50 cenți, cari ne-au venit la un loc cu cei din S. St. Paul, — și am primit aici de tot Lei 4300.

Suma de azi . . . Lei 19.300.—

Din Nr. trecut . . . 79.576.—

De tot, pt. tabl. Lei 98.876.—

Pornirea bună prinde prin Moldova.

Duminecă în 4 Octombrie s'a urmat șirul de adunări populare ale „Ligii Apărării Naționale Creștine” prin Moldova, — ținându-se una la Piatra-Neamț.

Din partea Ligei, au fost de față: dl advocat Paul Iliescu din București, Dr Petheu din Ploești, colonel Fratoșteanu din P. Neamț, Al Bacaloglu, București, Maior Cristopol din Focșani și mai mulți studenți dela Iași.

S'a ținut o mare adunare în curtea bisericii sf. Ioan, luând parte ca la 5000 de oameni, printre cari foarte numeroși țărani veniți din toate comunele vecine. S'au ținut vorbiri cari au înfierat atacul dat de Jidovimea din Peatra-Neamț asupra cătorva elevi de Liceu, pentru că o neva azvârlise o peatră în sinagoga lor în o zi de sărbătoare a lor. Ei au ieșit furioși și s'au repezit cu sălbătăcie diavolească asupra alor doi băieți ce treceau pașnici pe drum și nici nu știau ce s'a întâmplat. Unul din elevi, Herghelieșii, e în spital, foarte greu rănit de bandele jidovești.

S'au rostit vorbiri de protestare împotriva sălbătăciei acesteia a jidanilor, — și s'a chemat lumea să se înscrie în „Liga Apărării naț. creștine”. — ceea ce s'a și făcut de tot poporul.

Dup'amiară oaspeții au cercetat pe elevul din spital, ducându-i flori și bomboane.

Jidani, cari — ne laudă.

Dintr'o comună din Bihor, ne scrie un abonat al nostru:

„Dle Redactor! Cetesc cu multă plăcere cele ce le scrieți în rubrica „Ce fac neamurile lui Mar-morosch Blank”. Adeseori mi se ridică părul în cap de ce aflu acolo, și totdeauna mă umplu de cărbă suflătoare pentru acești oameni mișei. Și la câți frați țărani le cetesc aceste incururi, toți spun: Ce păcate ne facem noi, că tot mergem în bolțile (prăvăliile, dughenele) acestor înșelători, dându-le prin asta puțința de a sta printru noi și a ne mușela mai departe!”

„Dar scrisorile acestei rubrici nu înfloară numai pe creștinii noștri. Avem aici un Jidan, crâșmar și bol-șar, și noi facem să afie și el ce se scrie despre „neamurile” lui. Intr'o zi, după ce ascultase iară o croază de-a neamurilor sale, rușinat și el de atâta blăstămăție, ne-a spus:

„Zo mi! rușine mare, di ce fac noștii ăia... Să fiu tu drac dacă mai așel tu pe cineva cu un chibricț măcar... (semn că pân'aci a înșelat destul). Nu cu un chibricț, ci cu cât a văzut cu ochii!”

— S'ar părea că pe asta unu și-l fi făcut DV. om de omenele...

NOUȚĂȚI

Concert de gală se dă în sala hot. Central din Orăștie, Sâmbătă, în 17 Oct., în favorul Fondului pentru ridicarea unui Monument M. Sale Regelui Ferdinand, la Orăștie!

Atragem toată atenția asupra lui!

Un pas bărbătesc au făcut meșterii și meseriașii români de Valea-Julului (ținutul Petroșeni-ului, județul Hunedoara), Duminecă

în 27 Sept. când s'au constituit și ei în „Reuniunea Comercianților Industriașilor și meseriașilor români” de pe acea vale. — Adunarea a fost prezidată de dl Iosif Iancu, Inspector general de mine. S'a ales un comitet cu 3 președinți: un Comerciant, un Industriaș și un Meseriaș. Scopul e nobil și frumos: întărirea și înmulțirea Românilor în cele 3 bresle, cari sunt trei mari izvoare de venit pentru ori-ce neam ce și înțelege cum se cade rostul în lume.

Dela Liceul „Aurel Vlaicu”, Orăștie.

— Sfințirea noului local —

Duminecă în 18 Octombrie va avea loc inaugurarea sărbătorească a noului an școlar și sfințirea edificiului nou în care a intrat Liceul „Aurel Vlaicu” (fost Liceul „Kun”). După sfințire se desfășoară un program executat de elevii școlii, și vorbiri arătând însemnătatea clipei. Sărbărea va avea loc la orele 11 a. m. după eșirea din biserică. On. public e prin aceasta cu onoare invitat a lua parte.

Direcțiunea.

Taxele postale vor fi sporite dela anul nou încolo, căci posta nu dă venit destul pentru trebuințele ce le are. Intre altele se va șterge dreptul de trimitere de scrisori neplătite de către feluritele oficii. Să și plătească fiecare scrisoarea ce trimite. Asta va aduce mult postel, căci azi se trimt foarte multe scrisori neplătite de către oficii.

Școala de ucenici s'a înființat și în orașelul Hunedoara, — primindu-se în ea băieți în temeiul unui examen.

La Iași au avut loc în 11 și 12 Oct. mari sărbări religioase, întru pomenirea întâiului Sinod ecumenic (Marele Sfat al întregii creștinătăți) dela anul 325 după Hristos și a Sinodului dela Iași din a. 1642. A fost și Familia Regală la sărbări și Patriarhul Miron dela București. S'au cercetat și bisericile și Mănăstirile din împrejurime.

Mâni nelegiuite se ațig de lucrurile ce se trimt prin postă. Dnul Marin Antonescu, un abonat al nostru, a comandat 3 cărțile de „Lege comunală” dela noi. I-s'au trimis, recomandat. Dar după primire d-sa ne scrie: Să-mi mai trimiți un exemplar căci în pachetul am găsit numai 2. *Pachetul l'am primit desfăcut, o carte lipsind.*”

Ce s'o fi făcând cu cărțile ce merg simple, nerecomandate, dacă din cele recomandate se scot cărți?!

Direcțiunea generală a postelor, nu află chip și modru a da pedepse pilduitoare la astfel de întâmplări, pentru ca ele să înceteze?

Cam știm noi și unde se întâmplă înstrăinările la cancelaria satului, unde se trimt dela oficiul postal din urmă scrisorile, spre împărțire. Dar acea cancelarie face, prin împărțirea postei, și slujba de postă, stă sub disciplină postală și Direcțiunea ar trebui s'o lea la răspundere.

Dela Școala de Arte și Meserii din Orăștie. Direcțiunea Școlii aduce la cunoștință celor interesați că: localul dat ei de comună pentru a se așeza statornic acolo (unde e azi Manutanța Ar-

matel), trebuind să se repareze și să se întocmească pentru școală, — până cel mai târziu 1 Decembrie 1925, se va termina, și atunci va urma așezarea școlii cu Internatul ei la un nou loc, în noua casă. La acea dată se vor înfățișa aici toți elevii primiiți ca interni.

Din 130 elevi înscriși, au fost primiiți 82, din care 40 sunt din oraș. Aceștia urmează acum numai cursurile practice de atelier, în locul îngăduit vremelnic de Direcțiunea Liceului „Aurel Vlaicu” până la 1 Decembrie. La acea dată vor începe regulat toate cursurile la un loc, în noul local. Băieții primiiți de prin comune, pentru cari nu avem încă loc, — să fie cu așteptare până atunci.

— Se caută doi servitori pentru Școala de Arte și Meserii din Orăștie, dintre cari: femeia să știe să gătească bucate pentru Internat, iar bărbatul să fie de serviciu. Li-se plătește câte 600 Lei lunar, casă și masă la școală. Doritorii se vor adresa Direcțiunii școlii.

Domnișoară

cu scrisoare bună, află aplicare în cancelarie la „Libertatea”.

La Sânnicolaul-Mare au avut loc Dumineca trecută sărbări frumoase naționale: S'a ridicat acolo, în granița țării, un Monument poetului Eminescu, care n'a fost numai dulce la graiu și străbătător la inimă prin poeziile lui de iubire, ci încă și mai mare ca suflet românesc! A ridica monumentul lui Eminescu, însemnă a sădi în sufletele aceluși ținut schinteia dumnezeiască a iubirii înflăcărate de neam, de care ardea sufletul lui Eminescu.

S'a adunat lume multe, ca la 5000 de persoane, din tot jurul. Poetul Goga, care a mers ca sol al Academiei Române, a fost dus în trăsură cu 6 cai albi. Au cântat coruri bănățene alese. Dl Teodor Bucurescu, directorul Școlii Medii de acolo, care a fost îndemnătorul neodihnit pentru întruparea frumosului plan, a făcut istoricul mișcărilor.

Totul a fost vrednic de laudă.

Conducător de Tipografie, se caută pentru o Tipografie românească. Post statornic, bine retribuit. A se adresa la „Libertatea”. (0) 1—3

Comuniștii nu se astâmpără. Ei voesc cu ori ce preț să facă tulburare în țară la noi. Siguranța Statului a descoperit multe cuiburi de comuniști în țară, pe acolo pe unde sunt muncitori ușor de stricat de cap, și prin Ardeal printre streini, printre Unguri și Jidani, cari bucuroși ne-ar pune dinamită sub casă, sub țară. Căpeteniile răutăților au fost arestați: la Galați jupun Zukermann, la Focșani Itic Reissler. Firește.

Orășmele se supun unei rândueli nouă: Se dă voce să fie o crâșmă la 1000 de suflete (dar nu ca azi, când și la 200—300, e o crâșmă). În sate sub 1000 de suflete, nu va mai fi nici o crâșmă, ci numai un fel de prăvălie de vânzare de beuturi, pe cari nu le poți bea acolo, ci le duși acasă (unde nu bei până cazii sub masă, ca în crâșmă, între „pretini”). Și beuturile se vor supune la lege nouă.

Să nu mai fie atât de stricătorese ca azi. Crismele vor fi ale comunei și se dau prin licitație.

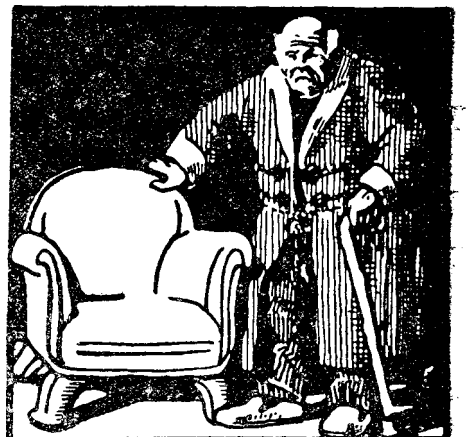
— Durerile reumatice, podagra (durere de încheeturi) și tot felul de dureri din răceală, — încetă îndată după o frecare cu „Spirtul-Diana” cel adevărat. (278 I) 9—

Poșta Redacției.

Abonașii noștri din Cenadul vechiu. Fiindcă nici după 7 ani de stăpânire, guvernele dela București n'au avut vreme să întocmească un Dicționar al comunelor (orașe și sate) din țară, arătându-ne care comună în ce județ cade și de care oficii postale se ține și cum li este numirea de azi, româniată, — avem o mulțime de neplăceri și încurcături în adresarea foilor. Una din acelea e și cu Cenadul D-voște. În vechile cărți de postă se află două Cenaduri: Cenadul sîrbesc și Cenadul unguresc. Acum nouă ne vin bani și scrisori dela posta din „Cenadul vechiu”; așa scrie pe sigilul postei, care pentru noi e hotărîtor. Așadar nu este nici Cenad sîrbesc, nici unguresc. Dar oamenii ne scriu, că ei sunt din „Cenadul mare”, nici vechiu, cum e scris pe sigilul postal, nici sîrbesc ori unguresc cum e în vechile cărți de numiri ale comunelor.

Noi după cine să ne luăm? Nu putem ghici defel, cum e bine. Credem că așa e bine cum e scris pe sigilul postal. Dar fiind sub unguri și Cenadul sîrbesc și cel unguresc își aveau oficiul lor postal deosebit, — nu știm „Cenadul vechiu” de pe sigilul românesc, e azi singurul oficiu postal pentru a mândona Cenadurile de mai înainte, sau numai pentru unul din ele, și atunci pentru care?

Iaca pentru ce rugăm pe cetitorii noștri din Cenad, — ca și pe cei de alturea, — ca atunci, când ne scriu sau ne trimt bani, — să ne scrie numele oficiului postal de care se țin ei, foarte curat, și anume așa cum e scris pe sigilul postal, nu cum îl zic oamenii! În cazul DV, vă rugăm să ne avizați: Sunt și acum, ca oficiul postal, două Cenaduri ori e numai unul?

Trebue să suferi așa?

Nu!
căci toate durerile reumatice, Gichtul și alte dureri provenite din răceală, încetează dacă frecli bine partea dureroasă cu veritabilul

„Diana” Franzbrantwein

Nu mai cu inscripția „Diana”
(523) e cel bun. 4—(0)

Cumpărați-vă

Noua Logo Comunală și Județană

(Legea pentru Unificarea Administrativă) tradusă pe limba poporului așa fel, că o poate înțelege și cel din urmă țaran, și își poate cunoaște astfel drepturile de cetățean la comună și la județ, și dreptul slujbașilor față de el.

Prețul: 30 Lei, trimisă franco-recomandat. Banii înainte. Cu „rambus“ nu se trimite. — A se cere la:

Administrația „Libertatea“

Din casa nici unui Român cărturar, bun patriot, să nu lipsească senzaționala carte, tradusă din franțuzește de

Studentul IONI. MOTA:
PROTOCOALELE ÎNTELEPTILOR SIONOLUI,

care descopăr lumii uriașul și fără păreche de vicleanul plan, după care cel mai înalt sfat al învățaților evrei dă pe glob, conduc lucrarea de robire și finere în robire economică, a tuturor popoarelor din lume, îndeosebi a celor creștine! Cătuindu-o, multe lucruri pe cari azi nu le înțelegem, le înțelegi îngrozitor! A se cere la „Libertatea“, în Orăștie (Jud. Hunedoara), trimițând înainte prețul ei, 35 Lei, pentru care se expediază franco-recomandat. Cu ramburs nu se trimite.

Primăria comunală Balomir.

No. 787/925.

Publicare.

Primăria comunală Bolomir, dă în arândă dreptul de adunat vamă la morile comunale numite din sus și jos, cu câte 2 pietri, prin licitație publică, cu oferte scrise, închise și sigilate, care se va ținea în 9 Noemvrie 1925 la orele 10-12 a. m. la casa comunală:

Durata exarândării 3 ani, cu începere dela 1 Ianuarie 1926 până la 31 Decemvrie 1928.

Prețul de strigare 25.000 Lei la o moară.

Doritorii de a licita au a depune 10% garanție sau în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile.

Condițiunile detaliate se pot vedea la oficiul notarial în orele oficioase.

Licitația se va ținea în conformitate cu § 72 83 din legea contabilității publice.

Balomir, la 1 Octomvrie 1925.

Toma Vulcu m. p. A. Balomiri m. p. primar. (548) 1—1 notar.

Primăria comunală Balomir.

No. 788/925.

Publicare.

Primăria comunală Balomir, dă în arândă circa 600 jugăre cad. de pășune, pentru pășunatul alor 300 oi, prin licitație publică cu oferte scrise, închise și sigilate, care se va ținea la 1 Noemvrie 1925 la orele 10—12 a. m. la casa comunală.

Durata exarândării se începe dela 26 Oct. 1925 până la 20 Martie 1926.

Prețul de strigare e 15.000 Lei.

Doritorii de a licita au a depune 10% garanție sau în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile.

Scumpetea mereu crescândă

obligă pe gospodinele de a-și procura mai estin ch'ar și Adausul de cafea. Estinătatea însă nu e conștinută în prețul, ci în spornicia. Tocmai în această privință, „**VERITABILUL FRANCK**“ este neîntrecut, și fiind de prima categoriie și în privința calității, el e folositor spre adevărata bucurie a gospodinei.

(449) 9—14

Condițiunile detaliate se pot vedea la oficiul notarial în orele oficioase.

Licitația se va ținea în conformitate cu § 72 83 din legea contabilității publice.

Balomir, la 1 Octomvrie 1925.

Toma Vulcu m. p. A. Balomiri m. p. primar. (547) 1—1 notar.

Femea cu purtări bune, caută pentru serviciu. Să se priceapă la toate în casă.

Oferte cu arătarea, că ce plătește pe an sau pe lună, să se adreseze la:

Ioan Rachitan,
(549) 1—2 Vucova, gara Buzias, Jud. Timiș.

Tot aci să mai primește și un servitor cinstit, fără patimă.

Casă de vânzare.

În Orăștie e de vânzare casa Nr. 16 din str. Pantofarilor. Are 7 odăi, 3 bucătării, o cămară, pivniță, 2 curți, grădină.

O cocină mare, nouă, cu 2 uși; Un câine de vânat, 6 luni, rasa Prepelicar căpău.

Informații la:

Căp. i. r. Schulleri,
(550) 1—2 Orăștie, str. Barițiu, 15, etaj.

Atelier de tâmplărie.

Subscribul preluând Atelierul de tâmplărie cu bun renume a d-lui **Dumitru Martin**, din Orăștie, foarte bine înzestrat, — execută în el mai departe lucrări de tâmplărie de ori ce fel, mobile, cele de lipsă la zidiri, — toate din cel mai solid material; cu gust, după plac, cu prețurile cele mai moderate! —

O caldă află îndată loc.

Rog sprijinul oa. public.

Ioan Maier,
(551) 1—4 m. tâmplar, Orăștie (Atelierul dlui D. Martin).

Brutărie (pecărie) gata este de vânzare sau de dat în arândă în Orăștie, strada Al. Cuza (Prund), 15. (542) 1—2

PRETURA ORĂȘTIE

Nr. 569—1925 adm.

CONCURS

Pentru întregirea postului de sub-notar în notariatul cercului Dânculmare, public concurs.

Reflectanții la acest post să-și înainteze cererile instruite conform art. V din regulamentul pentru aplicarea legii statutului funcționarilor publici, oficiului pretorial din Orăștie până la data de 1 Noiembrie 1925.

Retribuțiunile împreună cu acest post sunt cele prevăzute în normele de salarizare.

Orăștie, la 5 Oct. 1925.
(543) 1-2 **DAMIAN**, primpretor.

Nr. 1480—1925 adm.

Publicare.

Caut un scriitor versat în toate agendele administrative. Retribuțiunile 2500 Lei lunar. Concurentul să aibă 6—8 clase liceale.

Postal se poate ocupa imediat, cel mai târziu în 25 Octobrie a. c.

Actele de cvalificație se mi-se trimiță.

Cugir, la 1 Oct. 1925.

Vasile Motoașcă,
(544) 1—2 notar.

Subprefectura jud. Hunedoara.

Nr. 9418—925.

Furnizare de lemne de foc.

Se aduce la cunoștința amatorilor, că pentru furnizarea alor 50 (cincizeci) vagoane lemne de foc, esență tare, se publică a doua licitație pentru ziua de 24 Oct. 1925 ora 10 a. m. în sala Nr. 8 a Prefecturii.

Furnizarea combustibilului se va face:

36 vagoane în curtea palatului județan Deva.

- 2 vagoane gara Brad.
- 2 " " Baia-de-Criș
- 2 " " Petroșani
- 2 " " Pui
- 2 " " Orăștie
- 2 " " Hașeg
- 2 " " 2 Iliș

Ofertele scrise, sigilate, se vor depune Comisiunei la orele și ziua fixată.

Fiecare ofertant va depune odată cu oferta 10% din suma oferită drept garanție în numerar sau obligațiuni de stat.

Condițiunile de licitație sunt puse la vedere publică în sala Prefecturii Nr. 8.

Dispozițiunile legii asupra Contabilității publice prevăzute la art. 72—84 sunt aplicabile acestei licitațiuni.

Deva, la 7 Oct. 1925.

(545) 1—2 p. Subpref.: **Dr. Mantu.**

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștință publică, că Uzina electrică a orașului Orăștie are de vândut 2 pietri de moară, cu diametru 126 cm. și late 20 cm. care se află în curtea Uzinei. Reflectanții se înainteze ofertele închise până în ziua de 1 Nov. 1925 la conducerea Uzinei.

Orăștie, la 14 Oct. 1925.

Uzina electrică orașului lib. reg. Orăștie

(546) 1 1 **Drottler.**

Administrator la o moște

de 600 pogoane, pământ arător și păduri, în Jud. Teleorman, la 15 km. de calea ferată, se caută îndată. — Leasă aproximativ 3000 Lei lunar și întreținerea din roadele moștei. — A se adresa la „Libertatea“. (540) 2—3

Arendare de mori.

(541) — Publicațiune. — 2-2

„Corporațiunea Grănițerească a foștilor nobili din Dobra“ dă în arândă morile sale de apă, numite „Moara de piatră“ și „Moara din jês“, prin licitațiune publică, care se va ținea la 18 Octomvrie 1925 p. m. la ora 2, în localul biroului, pe durata de un an, cu începere dela 1 Ianuarie 1925.

Prețul strigării 40.000 Lei de una moară.

Reflectanții trebuie să aibe acoperire în proporție cu arândă anuală, care vor depune o la Cassa Corporațiunii.

Cu informații mai detaliate servește biroul Corporațiunii.

Dobra, la 4 Octomv. 1925.
ss **I. Mustetiu**, ss **A. Nistor**, com. președinte. secretar.

Caldă de morar

află aplicare la subscribul. Plată 800 Lei și întreținere, cașă și masă.

Primesc și un învățdeel pentru meseria de morar, în vârstă de 15—16 ani.

IOAN MOISA,
(539) 2-2 morar în Beriu (p. Orăștie).

De vânzare.

În comuna Demesuș, plasa Hașeg, se află o prăvălie cu crășmă, 4 camere, bucătărie, verandă mare și cămară; în curte se mai află: o locuință cu 5 camere, un magazin și bucătărie de vară, 2 grajduri din zid cu șură și cuglărie. Grădină de 2 jug. cu pomi.

Prăvălia și crășma complectată cu aranjament, edificiul se află în centrala comunei, în drumul de țară.

Cumpărătorii a se adresa la:

(532) 3-2 **Frații GROSSMANN, Hașeg.**

ALTOI!

La școala de agricultură din Geoagiu (jud. Hunedoara) se află de vânzare un mare număr de altoi: meri, pruni și nuci de Șibișel, predabile în luna Octombrie, cu preț redus față de alte pepiniere. (524) 3-3

Frizerie de Dame și de Domni am deschis vi-s-avis de „HOTEL CENTRAL“

La dorință se îndeplinesc lucrări și la casă.

WACHEL & BINDER
Frizerii de Dame și Domni
(538) 2—3 Orăștie.

Un motor de 8 P. H. pus pe roate, bun la o moară sau la mașină de imblățit, în stare bună, e de vânzare.

Moară eu o piatră, mânăată cu motor, — se vînde la subscribul:

Ioan Ardean
(536) 2—2 Rapoltul-mare p. Simeria